

nych sklovitých a jemnokryštalických hornín možno mať námietky rôzneho druhu (napr. námietky voči použitiu alkálií ako jedného z diskriminačných kritérií, a to najmä pre ľahkú migráciu týchto katiónov; námietky voči členeniu bazaltov na navrhnuté typy; námietky voči tvaru a veľkosti vymedzených polí v TAS diagrame a z toho vyplývajúce ťažkosti pri konštrukcii ich určitého výseku diagramu pri niekoľkých typoch uhlov, ktoré zvierajú úsečky ohraničujúce jednotlivé polia a pod.), predsa sa prihovárime za používanie danej klasifikácie a nomenklatúry aj v našich periodikách a odborných publikáciách.

Subkomisii pre systematiku erupčných hornín možno vyčítať, že uverejnenie vypracovanej klasifikácie je málo podnetné už napr. tým, že úplný text s príslušným zdôvodnením bol publikovaný v málo rozšírenom austrálskom časopise (v ČSSR nie je v sieti vedeckých knižníc). Publikovaný výfah návrhu v Episodes (december 1984) trpí lakonickosťou textu, pri obr. 1 je chybné uvedenie hodnoty „65“ namiesto správneho údaju „63“. Je

však pravdepodobné, že návrh v najkratšom čase uverejnia aj ďalšie periodiká v rôznych svetových jazykoch.

Literatúra

- De la Roche, H. — Leterrier, J. — Grandclaude, P. E. — Marchal, N. 1980: A classification of volcanic and plutonic rocks using R1 — R2 diagram and major element analyses — its relationship with current nomenclature. *Chem. Geol.*, 29, 183 — 210.
- Johannsen, A.: 1950: A Descriptive Petrography of the Igneous Rocks. Vol. 1, Introduction, textures, classification and glossary. Chicago.
- Le Maitre, R. W. 1982: Numerical Petrology: Statistical interpretation of geochemical data. Elsevier, Amsterdam, 281 p.
- Peccerillo, A. — Taylor, S. R. 1976: Geochemistry of Eocene calcalkaline volcanic rocks from the Kastamonu area, northern Turkey. *Contrib. Min. Petrol.*, 59, 63 — 81.
- Rittmann, A. 1973: Stable Mineral Assemblages of Igneous Rocks. Springer Verlag, Heidelberg, 262 p.
- Streckeisen, A. 1976: To each plutonic rock its proper name. *Earth Sci. Rev.*, 12, 1 — 33.
- Zanettin, B. 1984: Proposed New Chemical Classification of Volcanic Rocks. *Episodes*, 7, 4, 18 — 20.

P. Turček: **Význam indikátorových metód pri lokalizácii šmykových plôch zosuvov** (Bratislava 19. 9. 1985)

Účinok povrchovej a podzemnej vody na prírodné horninové prostredie spôsobuje za istých podmienok aktivizáciu svahových pohybov. Negatívne ovplyvňuje najmä mechanické parametre hornín (napr. zníženie súdržnosti). V horninovom masíve sa vytvárajú najprv lokálne, neskôr súvisle oslabené zóny, prejavujúce sa zvýšenou priepustnosťou. Zabudovaním hydrogeologických pozorovacích objektov do týchto komplexov možno sledovať intenzitu pohybu vody v okolitých horninách. Na Katedre geotechniky Stavebnej fakulty SVŠT v Bratislave používame jednovrto-

vú rádioindikátorovú metódu založenú na princípe sledovania vertikálneho pohybu vody vo vrte.

Indikátorové metódy sa pokusne použili pri riešení problematiky zosuvných území v Mikšovej po aktivizácii zosuvu počas hĺbenia prírodného kanála k hydrocentrále a pri prieskume v miestach projektovanej trasy diaľnice pri Turanoch. V oboch prípadoch rádioindikátorová metóda potvrdila polohy šmykových plôch z predchádzajúceho inžiniersko-geologického prieskumu.

Skúsenosti sme využili pri prieskume zosuvného územia neďaleko Liskovej. Polohám s najintenzívnejšou filtračnou rýchlosťou sme prísúdili šmykovú plochu, ktorá ďalej slúžila ako okrajová podmienka v stabilnom výpočte.

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Rozsiahle merania sme realizovali v oblasti Vtáčnika, pri Podhradí a Veľkej Lehôtke. V Podhradí sme urobili úspešné sanačné opatrenia v akumuláčnej časti zosuvu, ktoré pozostávali z horizontálnych odvodňovacích vrstiev. Súčasne sme upozornili na oslabené polohy vo väčších hĺbkach. Zistili sme, že perspektívne využitie územia na povrchovú ťažbu vo Veľkej Lehôtke si vyžiada sekundárne

sanačné opatrenia.

Analýzou starších výsledkov a meraním na aktuálnom zosuvnom území sa ukázalo, že jednovrstvová rádioindikátorová metóda merania vertikálneho pohybu vody vo vrte je vhodná na lokalizovanie oslabených zón podložia, ako aj na preverenie účinnosti realizovaných sanačných opatrení.

MINERALIA SLOVACA — časopis Slovenskej geologickej spoločnosti a slovenských geologických organizácií, ročník 18, číslo 3, september 1986.

Vydáva Geologický prieskum, n. p., 052 40 Spišská Nová Ves v n. p. ALFA, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, Hurbanovo nám. 3, 815 89 Bratislava, tel. 331 441 až 45.

Adresa redakcie: Geoprieskum — Mineralia slovaca, p. p. 13, Garbanova 1, 040 11 Košice, tel. 437 846. Vedúci redaktor: Ing. Ján Bartalský, CSc., zástupca: RNDr. Pavol Grecula, CSc. Vychádza 6-krát ročne. Tlačia Východoslovenské tlačiarne, n. p., Švermova 47, 040 67 Košice. Objednávky adresujte redakcii časopisu. Cena jednotlivého čísla Kčs 15,—, ročné predplatné 90,—. Imprimované dňa 8. 9. 1986

Subscriptions and correspondence concerning advertisements can be sent to SLO-VART Ltd., Gottwaldovo nám. 6, 817 64 Bratislava.

The Mineralia slovaca is also available on an exchange basis. For details please write to the Editor Mineralia slovaca, P. O. Box 13, 040 11 Košice, Czechoslovakia.

© ALFA, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, Bratislava 1986.